

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи та інформатизації

Володимир ШАРАН

24 січня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИЧНА ОСВІТА СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ ПЕРІОДУ МІЖВОЄННОГО
ДВАДЦЯТИРІЧЧЯ**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Музичне мистецтво)

Статус дисципліни: вибіркова

Факультет початкової освіти та мистецтва

Кафедра вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва

Мова навчання: українська

Дані про вивчення дисципліни:

Форма здобуття освіти	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни	Кількість годин							Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота	Курсова робота	Залік	Екзамен
				Кредити ЕКТС	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття				
Заочна	I	I	3/90	12	8	-	-	4	78	-	+	-

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки фахівців **другого (магістерського) рівня вищої освіти** (120 кредитів ЕКТС).

Розробник: Ірина БЕРМЕС доктор мистецтвознавства, професор

Погоджено гарантом освітньо-професійної програми:

Андрій ДУШНИЙ кандидат пед. наук, доцент, завідувач кафедри музично-теоретичних дисциплін та інструментальної підготовки

Схвалено на засіданні кафедри вокально-хорового, хореографічного та образотворчого мистецтва

Протокол № 6 від 15.12. 2022 р.

Зав. кафедри Ірина БЕРМЕС

Схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету початкової освіти та мистецтва ДДПУ ім. Івана Франка

Протокол № 3 від 28 грудня 2022 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету

Протокол № 1 від 24.01. 2023 р.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є вивчення процесів становлення і розвитку музичної освіти на теренах Східної Галичини у 20–30-х роках ХХ ст.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості організації музичної освіти у навчальних закладах краю.

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти повинні засвоїти такі **компетентності**, як:

загальні:

- Здатність працювати автономно.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

фахові:

- Здатність до усвідомлення дослідницьких парадигм та наукових стратегій.

- Здатність застосовувати у педагогічній діяльності систему інтегрованих знань, умінь, естетичних цінностей з використанням набутого досвіду з інших галузей освіти.

- Здатність до усвідомлення процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті. Здатність усвідомлювати глибинні смисли та основну мету освітнього процесу.

Програмні результати навчання:

- Застосовувати знання іноземних мов у професійній та самоосвітній діяльності.

- Організувати освітній процес, здійснювати педагогічну діяльність у закладах освіти. Знати, характеризувати, критично оцінювати, використовувати сучасні наукові підходи до організації процесу навчання.

- Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчається після таких дисциплін, як: «Проблеми сучасного музикознавства», «Методологія наукових досліджень», паралельно з дисциплінами «Методика викладання музичних дисциплін у закладах вищої освіти», «Психологія музичної діяльності», «Інтегрований курс “Мистецтво” та методика його викладання» та ін.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до вимог освітньо-професійної програми здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у результаті засвоєння навчальної дисципліни повинні

знати:

- історію становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;

- методологічні засади розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структуру музичної освіти у досліджуваний період;
- стан фахової підготовки вчителів співу та музики.

вміти:

- охарактеризувати сутність шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкрити особливості загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремити роль культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтувати можливість творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90 – 100) – оцінка «відмінно» – «5» (*відмінне засвоєння навчального матеріалу з урахуванням можливих кількох неточностей*): отримує студент, який виявив ґрунтовні знання щодо:

- історії становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічних засад розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структури музичної освіти у досліджуваний період;
- стану фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристики сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4» (*вище середнього рівня володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує студент, який ґрунтовно засвоїв навчальний матеріал, проте припустився незначних помилок щодо вичерпності розкриття одного з питань, точності формулювань окремих теоретичних положень щодо:

- історії становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічних засад розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структури музичної освіти у досліджуваний період;
- стану фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристики сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;

- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» (*середній рівень володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує студент, який добре володіє навчальним матеріалом, переконливо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому основну та додаткову літературу, але допускає деякі помилки при визначенні певних дефініцій, недоліки у логічності висловлювань, обґрунтованості висновків, повноті чи лаконічності відповідей щодо:

- історії становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічних засад розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структури музичної освіти у досліджуваний період;
- стану фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристики сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

Д (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» (*задовільний рівень володіння загальними та фаховими компетентностями*): отримує студент, який на достатньому рівні засвоїв навчальний матеріал, однак під час відповіді допускає значну кількість помилок, уникає самостійних суджень і висновків. Суттєві неточності виникають при демонстрації засвоєних знань і умінь щодо:

- історії становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічних засад розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структури музичної освіти у досліджуваний період;
- стану фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристики сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

Е (60 – 66) – оцінка «достатньо» – «3» (рівень, що задовольняє мінімальні критерії володіння загальними та фаховими компетентностями): отримує студент, який недостатньо добре знає навчальний матеріал, має певні прогалини в розумінні окремих змістових блоків програми, його відповіді носять суто репродуктивний характер, без належного осмислення. Виявляє недостатній рівень засвоєння таких питань:

- історії становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічних засад розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структури музичної освіти у досліджуваний період;
- стану фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристики сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливістю повторного складання): виставляється студенту, який не володіє значною частиною загальних і фахових компетентностей щодо навчального матеріалу, допускає суттєві помилки у відповідях на запитання, не виконав усіх видів навчальної роботи. Доопрацювання потребують основні змістові компоненти навчальної роботи, а саме:

- історія становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічні засади розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структура музичної освіти у досліджуваний період;
- стан фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристика сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

F (0 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2» виставляється студенту, який майже не володіє загальними і фаховими компетентностями, програмним матеріалом, не виконав усіх видів навчальної та самостійної роботи. Ключові змістові компоненти навчальної роботи засвоєні незадовільно, а саме:

- історія становлення теорії та практики шкільної освіти та виховання у Східній Галичині у контексті соціокультурних процесів 20–30-х років ХХ ст.;
- методологічні засади розвитку музичної освіти краю на основі вивчення пісенного фольклору;
- структура музичної освіти у досліджуваній період;
- стан фахової підготовки вчителів співу та музики.
- характеристика сутності шкільних реформ 1921 р., 1932 р.;
- розкриття особливостей загальної та музичної освіти шкільної молоді;
- виокремлення ролі культурно-просвітницьких товариств у посиленні національного змісту музичної освіти;
- обґрунтування можливості творчого використання теоретичного та практичного доробку галицьких педагогів у сучасній українській школі.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань студентів відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен студент:

- участь у семінарському занятті (доповідь на питання плану заняття, доповнення до доповідей за іншими питаннями плану заняття, участь у дискусії за темою заняття);
- співбесіда з лектором (фронтальна перевірка компетентності студента);
- залік.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Суспільно-історичні передумови розвитку музичної освіти у Східній Галичині у міжвоєнний період

Складні історичні обставини, пов'язані з перебуванням краю під юрисдикцією інших держав, зокрема у 1919–1939 рр. – Польщі. Підкореність польській владі призвела до зміни освітніх програм, значного скорочення українських шкіл.

Відцентрові тенденції у багатоетнічній Австро-Угорщині наприкінці першої світової війни. Прагнення галицьких українців до створення власної держави. Події 1 листопада 1918 р., створення ЗУНР. Законодавчі акти Народної ради, зокрема «Про основи організації шкільництва на Західній області Української народної республіки» (13 жовтня 1919 р.).

Визвольні змагання галицьких українців і зростання їх національної свідомості. Ігнорування польською владою міжнародних угод та договорів щодо національних меншин. Загострення польсько-українських стосунків, взаємне невизнання, політика конфронтації щодо українців.

2. Розвиток освіти у період міжвоєнного двадцятиріччя

Піднесення політичної активності та національної самосвідомості українців Галичини, боротьба за національні і політичні свободи, зростання потреби в національних кваліфікованих кадрах; активізація руху за створення українського шкільництва.

Спрямування системи шкільництва на виховання відданих громадян Польської держави. Розвиток освіти на початковому рівні, народні школи нижчого ступеня. Неписьменність українців, значне зменшення кількості українських шкіл, домінування польських і утравістичних. Розбудова системи приватного шкільництва (середньої ланки).

Дискримінація українців на рівні гімназійної та університетської освіти. Ополячення української молоді.

3. Особливості розвитку музичної освіти у краї

Закладання основ різнопрофільної системи фахової освіти, зокрема музичної.

Посилення уваги польської влади до музичної освіти та виховання учнівської молоді. Введення тоталітарного державного контролю над усіма формами музичної освіти, діяльністю навчально-виховних закладів.

Розробка нової концепції музичної освіти, заснованої на громадянському вихованні учнів.

Національна ідея як основа музичного навчання та виховання, спрямована на збереження національних, культурних традицій українського народу. Активність українців у розбудові приватних музичних закладів Східної Галичини.

4. Система музичної освіти

Система музичної освіти у Східній Галичині включала:

- загальноосвітні, музичні, духовні навчальні заклади;
- культурно-просвітницькі та співочі товариства;
- молодіжні організації.

Дві реформи шкільництва та їх вплив на стан музичної освіти.

Різні види шкільної та позашкільної музичної освіти: лекції, концерти, свята пісні, участь у хорових і оркестрових колективах, театральних гуртках тощо.

5. Музична освіта у спеціальних навчальних закладах

Навчання музики у Вищому музичному інституті у Львові та численних філіях Східної Галичини. Особливості підготовки фахових музичних кадрів для піднесення культури краю та пожвавлення музичного життя.

Теоретична та практична складові професійної підготовки. Програми навчання фахових музичних дисциплін, їх особливості. Укладачі навчальних програм, педагогічний персонал.

6. Підготовка вчителів музики та співу

Освітні інституції, які забезпечували підготовку вчителів музики і співу: учительські семінарії, педагогічні ліцеї, педагогії, вищі державні та приватні курси підвищення кваліфікації.

Підготовка вчителів, її спрямування на розвиток умінь реалізувати на практиці мету української школи, вдосконалення навчального процесу в умовах полонізації.

Методичні розробки, конспекти уроків із музики та співів на сторінках галицьких педагогічних часописів.

Розробка проєктів, навчальних програм із музики та співів, які ґрунтуються на традиціях національної культури.

7. Специфіка навчання предмету «Спів»

Структура уроку «Спів». Методичні принципи навчання «Співу» у різних типах навчальних закладів Галичини (школи першого, другого та третього ступенів, гімназії, педагогічні ліцеї, педагогії, учительські та духовні семінарії).

Методичні розробки уроків провідних галицьких музичних педагогів, їх аналіз.

Прерогатива виховання над навчанням; інспектування польською владою процесу навчання, позакласного та позашкільного життя учнів. Стан державне фінансування українських навчальних закладів. Національні елементи у навчанні та вихованні учнівської молоді.

8. Роль культурно-просвітницьких і співочих товариств у піднесенні рівня музичної освіти

Навчальні заклади українських культурно-просвітницьких та педагогічних товариств, молодіжних організацій як альтернатива державній структурі музичної освіти. Роль «Просвіти», «Рідної школи», «Боянів», «Пласту», «Січі», «Сокола» у вирішенні та подоланні проблем музичної освіти на різних рівнях. Культурно-мистецькі заходи товариств (лекторії, концерти, музичні аудиції), педагогічні курси тощо. Їх роль у піднесенні музичної освіти та загального культурного рівня українців.

Теми семінарських занять

- 1.** Урочна навчально-виховна робота з навчальної дисципліни «Спів».
- 2.** Зміст професійної музичної освіти в Галичині у 20–30-х рр. ХХ ст.
- 3.** Навчальні програми Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка. Аналіз пописів.
- 4.** Приписи та розпорядження польської влади щодо музичної освіти та виховання української учнівської молоді.
- 5.** Музичні аудиції, їх роль у поглибленні музичних знань і піднесенні культури учнів.
- 6.** Роль МВіПО у налагодженні процесу музичної освіти.
- 7.** Музичне виховання як головна складова навчального процесу у галицькому краї.
- 8.** Товариство «Рідна школа» та національна складова навчального процесу в українських школах.
- 9.** «Просвіта» як важливий фактор піднесення культурного рівня учнівської молоді Галичини.
- 10.** Молодіжні організації та їх функції у загальному музичному вихованні.
- 11.** Товариство ім. М. Лисенка як чинник професіоналізації музичного життя краю.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

У завдання для самостійної роботи студентів входить опрацювання лекційного матеріалу:

1. Реформи українського шкільництва у період перебування під владою Польщі.
2. Форми навчальної роботи на уроці «Спів».
3. Програми з предмету спів у гімназіях, учительських семінаріях.
4. Роль МВіПО у розвитку музичної освіти учнівської молоді.
5. Організація та зміст професійної музичної освіти різних ланок.
6. Педагогічні періодичні видання та їх роль у налагодженні освітнього процесу в українських школах.
7. Провідні педагоги-музиканти Східної Галичини періоду міжвоєнного двадцятиріччя.
8. Методичні матеріали для вчителів предмету «Спів», їх аналіз.
9. Пісенний матеріал і методи його вивчення на уроках «Співу».
10. Вправи для засвоєння вокально-хорових навичок і доцільність їх використання у сучасній українській школі.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань відбувається згідно з видами навчальної роботи, які зобов'язаний виконати кожен студент.

Критерієм аналізу якості виконання завдань та його усне викладення є максимально влучна добірка наукової інформації.

Оцінювання знань методом співбесіди з лектором визначає рівень компетентності студента: обізнаності щодо змісту навчальної дисципліни; набутих знань та умінь.

Співбесіда з лектором проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом. Семестрова підсумкова оцінка визначається як сума балів з усіх видів навчальної роботи. Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Усні відповіді (семінарські)	Співбесіда з лектором	Залік
60	40	100

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за чотирибальною шкалою. Результат за 100-бальною шкалою обчислюється за формулою

$x = \frac{A \cdot K}{n \cdot 5}$, де А – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою при вивченні дисципліни, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не

менше трьох), $\frac{A}{n}$ – середня оцінка. Якщо середня оцінка за відповіді на семінарських заняттях $\frac{A}{n} \leq 2,5$, то кількість балів x дорівнює нулю.

Залік за талоном № 2 і К проводиться перед комісією в усній формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Обладнання для семінарських занять з навчальної дисципліни: «Музична освіта Східної Галичини періоду міжвоєнного двадцятиріччя»: ноутбук або ПК; проектор.

За умови навчання у дистанційній формі заняття проводитимуться в онлайн-режимі за допомогою програми Zoom для організації відео-конференцій.

Лінк на дисципліну:

- ідентифікатор персональної конференції 983 949 4439
- код доступу 2022

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

1. Барна М. Розвиток педагогічної освіти в Східній Галичині (1867 – 1939) : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 1996. 25 с.
2. Бермес І. З історії музичного шкільництва Дрогобиччини 20–30-х років ХХ століття. Дрогобич : Коло, 2007. 154 с.
3. Завгородня Т. Дидактична думка в Галичині (1919 – 1939 роки). Івано-Франківськ : Плай, 1998. 167 с.
4. Завгородня Т. Теорія і практика навчання в Галичині (1919–1939 роки). Івано-Франківськ, 2007. 392 с.
5. Курляк І. Українська гімназійна освіта у Галичині (1865 – 1918 рр.). Львів, 1997. 222 с.
6. Поясик О. Музична освіта та виховання учнів і молоді Галичини (20–30 рр. ХХ ст.) : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2013. 170 с.
7. Поясик О. Вплив молодіжних організацій на розвиток музичного виховання дітей та молоді Галичини (1920–1930). *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : педагогіка. 2007. Вип. 1. С. 32–38.

Додаткова:

8. Алексієвець Л. Реформа шкільної освіти і розбудова вищої школи Польщі у міжвоєнній період (1918–1939 рр.). *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія : історія / за заг. ред. М. М. Алексієвця. Тернопіль, 2003. Вип. 1. С. 207–211.

9. Білавич Г. Українське педагогічне товариство «Рідна школа» і розвиток національного шкільництва у Галичині (1881 – 1939 рр.) : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.01. Київ, 1996. 24 с.
10. Грицюк Ф. Українська школа в контексті етнополітики міжвоєнної Польщі : автореф. дис...канд. істор. Наук : 07.00.05. Київ, 1998. 22 с.
11. Лаба С. Ідея української національної школи у педагогічній пресі на західно-українських землях у другій половині XIX – на початку XX ст. : автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.0. Івано-Франківськ, 1994. 19 с.
12. Науковий доробок галицьких педагогів у галузі дидактики : хрестоматія. / Упоряд. Т. Завгородня. ІваноФранківськ : Плай, 2002. 232 с.
13. Ступарик Б., Моцюк В. Ідея національної школи та національного виховання в педагогічній думці Галичини (1772 – 1939 рр.). Коломия : ВІК, 1995. 173 с.